

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสาน กระบุงข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

To Develop a Quality Additional School Curriculum on Kratip Khao Weaving for Pathomsuksa 5

ลิขสิทธิ์ แก้วมณีชัย¹

Received: November, 2014; Accepted: February, 2015

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระบุงข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (2) เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 85/85 (3) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ (4) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท้าวซำได้อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45 ถึง 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานใช้ t - test (Dependent Samples t - test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก (2) แผนการจัดการ เรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.25/83.48 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 85/85 (3) ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6202 (4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (5) นักเรียนที่เรียนการสานกระบุงข้าว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$)

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม; การสานกระบุงข้าว

¹ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

E - mail : likasit_2510@hotmail.com

Abstract

The purposes of this study were (1) To develop a quality additional school curriculum on Kratip Khao weaving for pathomsuksa 5 (2) To find out an efficiency of the lesson plans for the additional school curriculum with a required criterion of 85/85 (3) To find out the effectiveness index of the developed lesson plans (4) To compared learning achievement with the additional school curriculum (5) To find out the satisfaction of the Pathomsuksa 5 students with the learning activities of the additional school. The sample were 22 students in the first semester in the 2013. The discrimination index was 0.45 to 0.82 and reliability was 0.90. Statistics used for data analysis were mean standard deviation, and Dependent Samples t - test.

The results of the study were as follows : (1) The quality of lesson plans for the curriculum was also judged to be at the very good level. (2) The efficiency of the lesson plans for the additional school curriculum was at 84.25/83.48, which was higher than the established requirement of 85/85 (3) The effectiveness index of lesson plans was 0.6202 (4) The lesson plans had higher learning achievement after learning than before learning at the 0.01 level of significance (5) The students' satisfaction on Kratip Khao, was at a good. ($\bar{x} = 3.68$)

Keywords : A Quality Additional School Curriculum; Kratip Khao Weaving

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทำให้สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป เอกลักษณะในสังคมไทยเหลือน้อยลงทุกวัน ส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาในสังคมมากขึ้น เหตุผลส่วนหนึ่งเกิดจากการพัฒนาประเทศและการศึกษา ขาดความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่น (มะลิวรรณ, 2553) รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ว่าด้วยแนวทางในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา จากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าสู่ระบบ กระบวนการศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อนำภูมิปัญญาที่เกิดจากความรอบรู้ของคนไทยหลายชั่วคนให้กับ สังคมไทยในอนาคต โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้มีการฟื้นฟู พัฒนาระยะและกระบวนการเรียนรู้ ภูมิปัญญาทุกระดับการศึกษา โดยคำนึงถึงพื้นฐานทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม

ของท้องถิ่นระดับโรงเรียน จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนและผู้บริหารการศึกษา ต้องตระหนักถึงความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตร โดยการนำภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน มาพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เพราะการวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร สามารถนำข้อค้นพบมาแก้ไขปัญหา และนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จากการสำรวจข้อมูลของหมู่บ้านทั่วหัวได้ ตำบลหนองย่างขึ้น อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พบว่าอาชีพของชาวบ้าน คือ การทำนาปี การทำนาปรัง การปลูกผัก การสานตะกร้า การสานพัด การสานชะลอม การสานกระดิว ชาวสภาพที่ตั้งของหมู่บ้านมีทรัพยากรที่สำคัญ คือ ไม้ไผ่ งานจักสานเป็นอาชีพรองลงมาจากการทำนา โดยเฉพาะการสานกระดิวมีการทำแพร่หลายในหมู่บ้าน เป็นการเสริมรายได้แก่ครอบครัวได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้คำนึงถึงความต้องการของชุมชน โดยศึกษาสอบถามความต้องการหลักสูตรจากชุมชน แล้วพบว่าชุมชนต้องการหลักสูตรการสานกระดิว การนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ท้องถิ่นได้มีโอกาสในการจัดการศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหา และสภาพความต้องการของชุมชน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวทางการปฏิบัติในการสำรวจภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง การสานกระดิว ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นบ้านที่มีคุณค่าทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม สังคม และควรจะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระเพิ่มเติม และเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึก อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง และเป็นแนวทางให้เด็กรุ่นใหม่ได้เรียนรู้สืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 85/85
3. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มเครือข่ายโพหนองหนองอย่างนางาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน นักเรียน 214 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหัวขัวได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ชนิด ดังนี้

2.1 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระติบข้าว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระติบข้าว

2.3 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระติบข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระติบข้าว

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

3.1 การพัฒนาหลักสูตร

3.1.1 การศึกษาบริบทและความต้องการหลักสูตร

3.1.2 สำรวจความต้องการหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

3.1.3 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นในท้องถิ่น

3.1.4 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

3.1.5 ศึกษากระบวนการสร้างหลักสูตร

3.1.6 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระติบข้าว

3.1.7 สร้างหลักสูตร

3.1.8 นำหลักสูตรเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 นำหลักสูตรที่ได้ มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งสาระการจัดการเรียนรู้ ออกเป็น 5 หน่วย 13 แผนการจัดการเรียนรู้

3.2.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้การประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความเหมาะสม เท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

3.2.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านหนองย่างขึ้น ตำบลหนองย่างขึ้น อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม จำนวน 23 คน

3.2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การสานกระดิวข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ต้องการจริง 40 ข้อ

3.3.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์โดยใช้สูตร IOC (สมบัติ, 2551) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.6 - 1.00

3.3.2 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบโดยกำหนดค่าความยากตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 1.0 แล้วคัดเลือกแบบทดสอบข้อที่เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีความยากตั้งแต่ 0.23 - 0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.45 - 0.82

3.3.3 ทหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิธีของคูเคอร์ - ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร K.R. 20 (สมบัติ, 2551) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3.3.4 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.4 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ต้องการใช้จริง 20 ข้อ

3.4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการเขียนข้อคำถาม และความสอดคล้องของคำถาม การประเมินแบบประเมินความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 3.68 อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก

3.4.2 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเดิม

3.4.3 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก คัดเลือกเอาข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.75 ไว้จำนวน 20 ข้อ

3.4.4 นำข้อสอบที่เข้าเกณฑ์จำนวน 20 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3.4.5 จัดพิมพ์แบบประเมินวัดความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่อง การสานกระดิวข้าว ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่สอนกลุ่มสาระ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการสานกระดิวข้าว ดำเนินการดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์เนื้อหาแบบหาความหมายโดยการสรุปประเด็นสำคัญ การหาสาเหตุและผล และการอธิบายพฤติกรรม

4.1.2 ความสำเร็จสร้างข้อสรุปจากข้อมูลและสถานการณ์ จากการสอบถามโดยตีความสร้างข้อสรุปตามรูปแบบ ความหมาย ความสัมพันธ์ และผลกระทบของปรากฏการณ์ที่รับรู้

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากเครื่องมือวิจัย

4.2.1 การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับคุณภาพเหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับคุณภาพเหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับคุณภาพเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับคุณภาพเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2.2 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย เช่นเดียวกับข้อ 4.2.1

4.2.3 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทาค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ Dependent Samples t - test

4.2.4 การประเมินความพึงพอใจ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระติบข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพ ปรากฏผล ดังนี้

1.1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร สรุปได้ว่าการนำอาชีพการสานกระติบข้าวมาพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นในยุคปัจจุบัน เพราะได้เรียนรู้ตามสภาพจริงและได้ฝึกปฏิบัติจริง เป็นการส่งเสริมความเป็นอยู่อย่างพอเพียง และสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของงานหัตถกรรมในท้องถิ่นของตนเองและมีความต้องการที่จะเรียนรู้

1.1.2 ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระติบข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก และเป็นรายด้านอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 7 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเวลาเรียน และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ แสดงว่าเป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.25/83.48 E1/E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 85/85 ที่กำหนดไว้

3. การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทดลองสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรมีดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.6202 คือ ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วร้อยละ 62.02

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการวัดทักษะกระบวนการในการทำงานของนักเรียนและการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้ค่า $t = 21.44$ แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. ผลความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว สรุปได้ว่าโรงเรียนมีพื้นที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ด้านการงานอาชีพ บริบทของชุมชนมีวัสดุอุปกรณ์เหมาะแก่การสานกระดิวข้าว มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำการสานกระดิวข้าวที่สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนได้ และจากการศึกษาความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่าการนำอาชีพการสานกระดิวข้าว มาพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับท้องถิ่น ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริงและได้ฝึกปฏิบัติจริง เป็นการส่งเสริมความเป็นอยู่อย่างพอเพียง และสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของงานหัตถกรรมในท้องถิ่นของตนเอง และมีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องสานกระดิวข้าว โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ศึกษาความรู้ใหม่ ๆ แล้วทดลองปฏิบัติจริงทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวรรณ ศรีพันธ์ (มะลิวรรณ, 2553) พบว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการเรียนการสอนให้ยึดหยุ่นให้เหมาะสมตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นหากโรงเรียนสามารถดึงเอาชุมชนให้เข้ามา มีบทบาทในการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นก็จะสำเร็จตามความคาดหวัง

1.1.2 ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญมีผลการประเมินโดยรวมในระดับคุณภาพเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 หมายความว่าหลักสูตรมีคุณค่าสูงเป็นผลมาจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาตรฐาน การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง โครงสร้างของหลักสูตร การกำหนดเวลาเรียน มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการเรียนรู้ ด้วยการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม การวัดและประเมินผลที่หลากหลายและมีความสอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปทุมวรรณ ทูมมาโย (ปทุมวรรณ, 2553) พบว่า

1) เนื้อหาสาระหลักสูตร สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน ช่วยพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน จำนวนหน่วยกิจของหลักสูตรเหมาะสม กับเนื้อหาวิชา และรายวิชาที่กำหนดให้เรียน ช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับมาก

2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการสอน การเตรียมตัวสอน การเน้นในการนำไปปฏิบัติจริง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย การทำงานและ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความเหมาะสมมาก

3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการวัดที่หลากหลาย เครื่องมือที่ใช้วัด และประเมินผลมีความเหมาะสม ผู้สอนนำผลการประเมินปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้เรียนพอใจในวิธีการวัด และประเมินผลในระดับมาก วิธีการวัดและประเมินผลมีความยุติธรรมในระดับปานกลาง

4) มหาบัณฑิตโดยรวม และทุกสาขาวิชาเห็นว่า มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลิกภาพ การปรับตัวต่อหน่วยงาน และมีความสามารถพิเศษใน ด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก

5) มหาบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

6) มหาบัณฑิตได้รับผลประโยชน์จากการเรียนระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

7) มหาบัณฑิตภาคภูมิใจที่ได้เรียนและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จากมหาวิทยาลัย มหาสารคามอยู่ในระดับมาก

8) ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตเห็นว่า มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ มีบุคลิกภาพ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ หน่วยงาน และมีความรู้ความสามารถพิเศษอยู่ในระดับมาก

2. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระดิวข้าว ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 84.25/83.48 หมายความว่าได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละระหว่างเรียน (E1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 766.68 คิดเป็นร้อยละ 84.25 และคะแนนเฉลี่ยร้อยละ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (E2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.05 คิดเป็นร้อยละ 83.48 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจาก แผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีการสร้างอย่างเป็นระบบคือ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การสร้างหลักสูตร การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริง ศึกษาตำราที่เกี่ยวกับการ สานกระดิวข้าว แล้วนำมาประยุกต์สร้างเป็นแผนการเรียนรู้ตามลำดับ ทำให้ผู้เรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ทั้งด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทยา โคตะมา (นิทยา, 2554) พบว่าการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างการรักความเป็นไทย หน่วยการเรียนรู้ วรรณกรรมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านหนองทุ่ม (พุทธานุเคราะห์) จำนวน 30 คน ในระยะที่ 1 โดยวิเคราะห์ ทาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลพบว่า หลักสูตรเสริมสร้างการรักความเป็นไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ (E1/E2) เท่ากับ 80.75/79.71 และมีดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.7506

3. ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระ การเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E.I.) เท่ากับ 0.6202 คิดเป็นร้อยละ 62.02 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากการเรียนรู้จบทุกแผน โดยเฉลี่ย ร้อยละ 62.02 ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ ชุมชนมีรายละเอียดครบถ้วน สมบูรณ์ ชัดเจน สาระการเรียนรู้เป็นเรื่องที่พบในชุมชนและท้องถิ่นผู้เรียน มองเห็นความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นทำให้เกิดการอนุรักษ์และเกิดความรัก ในท้องถิ่นตนเองแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้ผ่านกระบวนการสร้างและขั้นตอนการประเมินอย่างรอบคอบ จากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญร่วม ตาลจินดา (บุญร่วม, 2551) พบว่าความร่วมมือจาก ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาและส่งผลต่อค่าดัชนีประสิทธิผล เพราะสามารถวัดผลและประเมินอย่างรอบด้าน จึงทำให้ เกิดความก้าวหน้าทางด้านการเรียนของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

4. ผลการศึกษาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน จากการทดสอบเก็บคะแนน พบว่านักเรียนที่เรียนหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว ตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าระหว่างเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน มีความรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูรา พิมพ์เรือง (อูรา, 2552) พบว่าผลการเปรียบเทียบ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์บายศรีด้วยใบตอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 15.88 และคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 6.52 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของ นักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระ การเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่ได้เรียน หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระดิวข้าว ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 - 13 มีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของจริงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงจันทร์ ประเสริฐอาสา (ดวงจันทร์, 2550) พบว่านักเรียนผ่านการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีเจตคติอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบหลายประการที่น่าสนใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในบริบทของโรงเรียน ชุมชน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นสำหรับโรงเรียนที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรหรือประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ควรจะทำการศึกษาและทำความเข้าใจข้อค้นพบดังกล่าวก่อนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม และการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องทำการศึกษบริบทของโรงเรียน และชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกัน จึงทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัย

2.2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ที่พัฒนาขึ้นในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นและได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

2.2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไป

2.2.3 ในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ควรมีการศึกษาและนำภูมิปัญญาชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ดวงจันทร์ ประเสริฐอาสา. (2550). การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การเลี้ยงจิ้งหรีด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- นิตยา โคตะมา. (2554). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเสริมสร้างการรักความเป็นไทยหน่วยการเรียนรู้ วรรณกรรมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญร่วม ตาลจินดา. (2551). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มสาระ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- ปทุมวรรณ ทุมมาโย. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การสานเปล
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยสารคาม
- มะลิวรรณ ศรีพันธ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรเรื่องการทอผ้าฝ้ายย้อมโคลน กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยแบบประสานวิธี.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยสารคาม.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย สำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Research Methodology
for Social Sciences and Humanities. พิมพ์ครั้งที่ 3/มหาสารคาม สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
- อุรา พิมพ์เรือง. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง
การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยสารคาม.